

Työ- ja elinkeinoministeriö

LAUSUNTO

kirjaamo.tem@gov.fi

19.1.2026

Dnro 18/2026

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/8636/2025

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI ERÄIDEN EU:N KRIITTISTEN RAAKA-AINEIDEN ASETUKSEN VELVOITTEIDEN TOIMEENPANOSTA JA VALVONNASTA

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa otsikon mukaisessa asiassa.

Ehdotetuilla muutoksilla määritettäisiin mm. kriittisten raaka-aineiden asetuksen mukaisen kansallisen etsintäohjelman laatimisesta ja sen päivittämisestä vastaava viranomainen sekä viranomainen, joka vastaa asetuksen mukaisen käytöstä poistettuja kaivannaisjätteen jätealueita koskevan tietokannan laatimisesta ja päivittämisestä. Kyseiseksi viranomaiseksi määritellään Geologian tutkimuskeskus GTK.

Ensimmäinen kansallinen etsintäohjelma on laadittu GTK:n toimesta. Etsintäohjelmia on määrä päivittää viiden vuoden välein.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kaivannaisjätteitä koskeva tietokanta oli otettava käyttöön viimeistään 24. marraskuuta 2025, ja kaikki tiedot olisi merkittävä tietokantaan viimeistään 24. toukokuuta 2027. Tietokannasta ei kuitenkaan löydy tietoa GTK:n tai esimerkiksi Tukes'in sivuilta. Paliskuntain yhdistys katsoo, että tietokannan toteutumisesta, tietojen ajantasaisuudesta ja julkisuudesta olisi pidettävä huolta.

Lisäksi esitetään säädettäväksi kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman laatimiseen velvoitettujen toiminnanharjoittajien velvoite laatia alustava taloudellinen arviointitutkimus kaivannaisjätteiden sisältämien kriittisten raaka-aineiden hyödyntämispotentiaalista. Toimivaltainen viranomainen tässä olisi ympäristönsuojelulain mukainen lupaviranomainen. Tähän liittyen ei kuitenkaan säädetä sanktioista, jos toiminnanharjoittaja ei toteuta velvoitettaan.

Ehdotetuilla säädöksillä täydennetään EU:n Kriittisten raaka-aineiden asetusta, joka on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä. Kriittisten raaka-aineiden asetuksen resurssitehokkuutta ja kiertotaloutta koskevat säädökset on hyvä saattaa selkeästi kansallisen sääntelyn piiriin. Lupaviranomaisille ja muille tehtäviä toteuttaville viranomaisille on turvattava riittävät resurssit säädösten toimeenpanoon.

Poronhoitoalueella on erittäin aktiivista malminetsintää ja useita kaivoshankkeita vireillä kriittisten raaka-aineiden osalta. Ministeriö tuntuu pitävän huolen siitä, että kansallinen etsintäohjelma on toteutettu ja toimitettu komissiolle ajallaan. Epäselväksi sen sijaan jää, mikä on kaivannaisjätteen jätealueita koskevan tietokannan tilanne, sekä kaivannaisjätteiden arviointitutkimusta koskevien velvoitteiden toteutumisen ja valvonnan tilanne.

Kaivostoiminta on mittavaa teollista maankäyttöä ja vaikuttaa monin haitallisoin tavoin alueen poronhoidon järjestämiseen ja laidunympäristöön. Useissa paliskunnissa kaivostoiminnan lisääntyminen tai alkaminen uhkaa jo paliskunnan toiminta- ja kehittämisedellytyksiä. Kaivoshankkeiden suunnittelu,

YVA- ja erilaisine lupamenettelyineen, kuormittaa valtavasti asianosaisia paliskuntia. Suunnittelu-, arviointi- ja lupamenettelyihin osallistuminen vie resursseja ja vaatii osaamista, jota monissa paliskunnissa ei ole riittävästi. Jos kiertotaloutta edistävät toimet vähentävät uusien kaivosten avaamisen tarvetta, olisi se poronhoidon kannalta helpotus.

PALISKUNTAIY YHDIITYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Sanna Hast, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40 723 9966